IZLOŽBE – »Poplava u Zagrebu 1964. godine« otvara se u nedjelju u Muzeju Grada Zagreba

OBLJETNICA BEZ PROSLAVE

Postav je načinjen od oko 150 fotografija većeg formata te predmeta koji su se koristili pri spašavanju ljudi i imovine / Film »Poplava« Bogdana Žižića najbolje prikazuje stihijsku borbu i posljedice najveće zagrebačke elementarne nepogode

ZAGREB – Izložbom pod nazivom »Poplava u Zagrebu 1964. godine« Muzej Grada Zagreba obilježit će 40 godina od kada je Zagreb pogodila dosad najveća zabilježena elementarna nepogoda. Suorganizator izložbe su Hrvatske vode, a postav će biti otvoren u nedjelju u podne.

Katastrofu koju su izazvale nabujale vode rijeke Save izlivši se iz korita, u Muzeju će dočarati postav sačinjen od oko 150 fotografija većeg formata te predmeta i oruđa koji su se koristili pri spašavanju ljudi i imovine. U prvome redu to su gumeni čamci, vesla, čizme, mjerni instrumenti, ali i »zečji nasip«, kako se zovu vreće pijeska poslagane u svrhu zaštite od bujica. Osim strašnih prizora, prouzročenih poplavom, fotografije pokazuju i veliku solidarnost koju su građani i tadašnja vojska pružali svojim sugrađanima.

Kako bi se stvorila atmosfera što više nalik onoj iz noći sa 25. na 26. listopada 1964. godine, tijekom otvorenja izložbe biti će dijeljeni čaj i sendviči. Posjetitelji će do kraja izložbe, odnosno do 24. studenoga, osim postava moći pogledati i dokumentarni film Bogdana Žižića »Poplava«. Na taj će način zapravo dobiti najbolji uvid u sve ono što se zbivalo tijekom nekoliko dana, odnosno do vremena kada započinje obnova. Kao i fotografije, i Žižićev film prikazuje borbu koju su Zagrepčani vodili s blatnom vodom, zatočenike na krovovima kuća, stanare zarobljene u zgradama, ljude na splavima...

Zanimljivo je vidjeti i što su sve ljudi spašavali iz svojih domova i što su u bijegu ponijeli. Tako se sa »samo najnužnijim« na hrpicama poslaganim po blatu našlo i plastično cvijeće, ali i uokvirena fotografija tadašnjeg predsjednika.

Usred sve te vode na jednoj se fotografiji pojavljuje i djevojka kojoj se učinilo da joj je potreban kišobran.

Autor koncepcije izložbe je Zdenko Kuzmić, a dizajn potpisuje arhitekt Željko Kovačić. Tekstove u katalogu prate fotografije, a napisali su ih autor izložbe i Ljudevit Tropan, zamjenik urednika lista »Hrvatska vodoprivreda« Hrvatskih voda, koje će također obilježiti 40 godina poplave u utorak, 26. listopada u 14 sati u svojim prostorima. U katalogu izložbe objavljen je i iscrpan dnevnik poplave koji je vođen u tadašnjem Gradskom štabu, što je također vrijedno svjedočanstvo o poplavi u Zagrebu.

Božidar Trkulja

Spašavanje ljudi: Moglo se izaći samo kroz krov

Djeca na splavi: Nisu svi bili zabrinuti

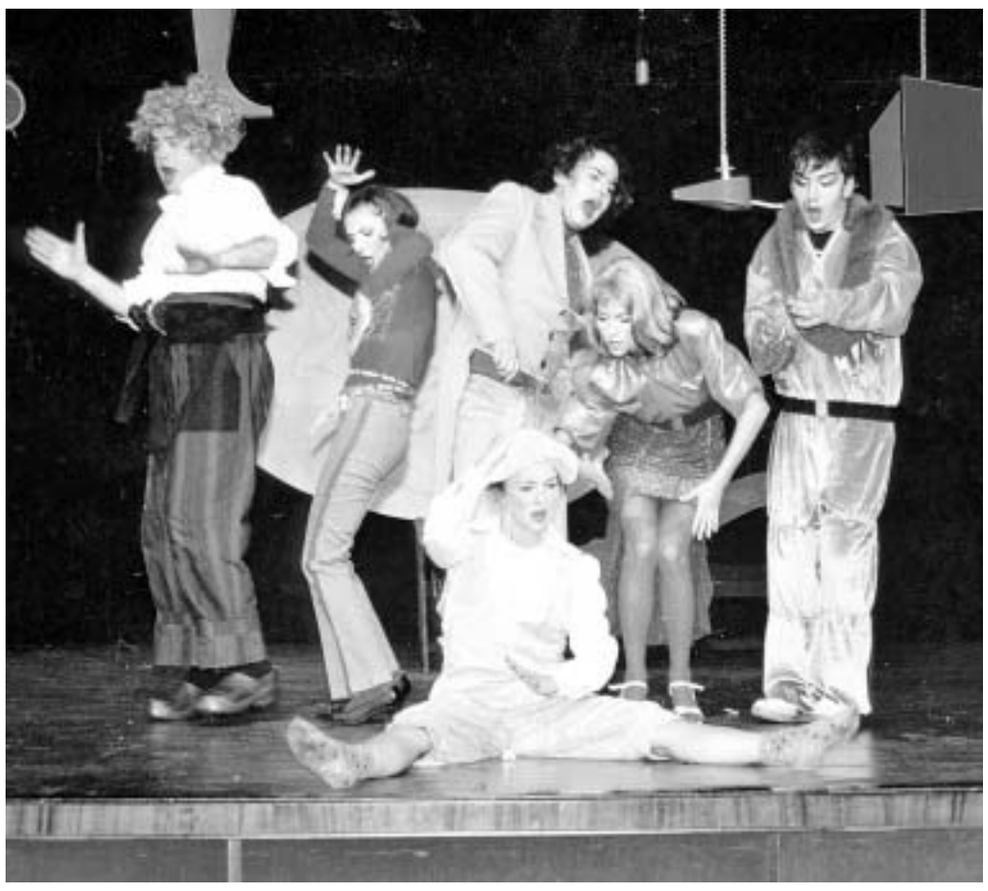

Kičasto i jeftino: Iz predstave »E, moj Pinokio«

KAZALIŠTE – Premijera »E, moj Pinokio« u Dječjem kazalištu »Dubrava«

NEPRIMJERENA OBRADA PINOKIJA

Helena Braut

Dražesni lutak Pinokio Carla Collodija doživio je brojne preradbe i prilagodbe, a njegovim se dogodovštinama u raznim nesretnim suvremenizacijama, već prema modi i trendovima, često mijenja smisao. Da bi, konačno, u predstavi »E, moj Pinokio«, premijerno izvedene u četvrtak na večer u Dječjem kazalištu »Dubrava«, u režiji Dražena Ferenčine, ostao bez svakog smisla.

Preko reklamnog plakata projekta »E, moj Pinokio« trebalo bi pisati: »predstava rađena za djecu, ali namijenjena odraslima«. Jer klonirani »Pinokio« u redateljevu viđenju pretvara se u prejeftinu satiru, pogodniju i razumljiviju za noćnu scenu nekog kazališta i varijetea nego za teatar za djecu.

A što je toliko sporno u predstavi »E, moj Pinokio«? Tekst te kičaste predstave, koja je dramaturški čak vrlo dosljedna, krajnje je upitan, svojim vulgarnim aluzijama i dvosmislenostima. Songovi (u knjižici nije naznačeno tko je njihov autor) primjereniji su za folk pjesme, posebice površnim i krajnje doslovnim rimama. Glazba Marija Mirkovića također je u službi parade »pijanstva i kiča« i narodnjačke glazbe, što se također može reći za scenografiju Snježane Abramović.

Pinokio, kojeg s mnogo hinjenog prenemaganja glumi Vesna Ravenšćak, ima tu nesreću da je njegova vila Ornella Sanja Sumrak barska plesačica jakog, tvrdog naglaska i vrlo pojednostavljenih životnih nazora, no vrlo gipkih bokova. I prepredena Lisica (Jelena Perčin) sličan je tip žene (po nedopustivo površnoj klasifikaciji) švercerice, čije je narječje također južnjačko, dok je Mačak (Petar Atanasoski) papučar i ulizica. Toliko stereotipnih odnosa, toliko do kraja izlizanih klišeja nema ni u hrvatskim sapunicama novije generacije. Jedino je Siniša Ružić (Đepeto, Mangiafoco, Učitelj) ostvario duhovite karaktere, ne podlegnuvši općem dojmu predstave. Atraktivne scenografske detalje oblikovala je Martina Karla Franić, no, na žalost, čitavo ozračje predstave više je sličilo onome u ulicama crvenih fenjera nego kakvoga očekujemo u predstavama za djecu. Nakon takvog Pinokija roditelji se zaista trebaju raspitati na kakve predstave vode djecu.

SJEĆANJE – Željko Kliment (1948. – 2004.)

ODLAZAK BESKOMPROMISNOG KRITIČARA

Željko Kliment je dugu i plodotvornu suradnju s *Vjesnikom* otpočeo kao književni i publicistički kritičar krajem osamdesetih. Uvijek je ostajao dosljedan svom stavu i ni po koju cijenu od njega nije odstupao

Svi oni koji redovito prate književnu produkciju te se o upravo objavljenim knjigama informiraju čitajući prikaze što ih *Vjesnik* srijedom objavljuje na stranici Knjige, primijetili su da već nekoliko mjeseci ne izlaze recenzije što ih je redovito pisao Željko Kliment. Razlog tome bila je teška bolest što je vjernog *Vjesnikova* književnog i publicističkog kritičara Željka Klimenta prikovala uz bolnički krevet. Opirući se gotovo četvrt stoljeća neizlječivoj multiploj sklerozi, Željko Kliment je na žalost izgubio tu bitku. Umro je iscrpljen u osvit petka, 22. listopada 2004., u zagrebačkome Kliničkom bolničkom centru Rebro

Rođen u Zagrebu 1. srpnja 1948. godine, gradu u kojem se školovao i studirao te na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu diplomirao filozofiju i komparativnu književnost, Željko Kliment svoj je radni vijek bio vezan uz HRT, gdje se zaposlio kao novinar, a poslije, nakon što ga je u 33. godini života zadesila teška bolest, radio kao stručni suradnik – analitičar programa. Dugu i plodotvornu suradnju s *Vjesnikom* otpočeo je kao književni i publicistički kritičar krajem osamdesetih, a uspješno se javljao i tv kritikom u negdašnjoj *Vjesnikovoj* rubrici »TV-zrcalo«.

Bio je beskompromisni kritičar, čak i onda kada mu se to zamjeralo, kada su neki željeli da drugačijim (iskrivljenim) pogledom promatra neke društvene procese koji su se neizbježno zrcalili u književnoj i publicističkoj produkciji. Željko Kliment uvijek je ostajao dosljedan svom stavu i ni po koju cijenu od njega nije odstupao.

Iako svjestan svoje bolesti i njezina neumitnoga tijeka, nikada nije gubio optimistični pogled na svijet. Uvijek je bio spreman riječi utjehe uputiti drugima. Za sebe ih nije tražio. O bolesti nije volio govoriti. S njom se nosio. Na pitanje »Kako si?« uvijek je odgovarao: »Jesam, dakle, dobro.« Nesretan je jedino bio što nije mogao biti dobrovoljcem Domovinskoga rata. Ali i tu je dao svoj prilog. S prijateljem, vukovarskim dobrovoljcem Sašom Fedorovskym objavio je koautorski prvu knjigu o Domovinskome ratu naslovljenu »Vukovarski dobrovoljac« (u izdanju Popreklama). Bilo je to 1992. godine, u vremenu, dakle, dok je ratna stvarnost vladala Hrvatskom. Bio je uvjerenja da ne treba čekati, da za Hrvatsku treba uvijek i beskompromisno djelovati – odmah.

Bolest je Željku Klimentu uvijek bila u drugome planu, činio je sve da joj se maksimalno i voljom borca odupire. Mnogi nisu ni znali da je godinama bio vezan za invalidska kolica. Radio je s lakoćom na kojoj bi mu mnogi mogli pozavidjeti. Više ga ne možemo pitati »Kako si?«. Ali ono: »Jesam.« odzvanja u uhu. I zauvijek ostaje u sjećanju.

Vesna Kusin

IZDANJA – Predstavljena monografija o Matku Trebotiću

MELODIKA KOLORIZMA

Monografija obrađuje umjetnost Matka Trebotića na papiru – tehnike akvarela, gvaša, kolaža i laviranog tuša

SPLIT – Likovno djelo istaknutog splitskog umjetnika Matka Trebotića uobličeno je u još jednu, petu po redu, monografiju. Naime, nakon što je u knjiškim izdanjima obuhvaćen njegov opsežan rad iz područja slikarstva, scenografije, grafičkog rada i instalacija autora Igora Zidića i F.J. Van der Grintena, svjetlo dana u četvrtak je ugledala i monografija o Trebotićevim radovima na papiru nastalim od 1980. do 2004. godine.

Na predstavljanju knjige u Dioklecijanovoj palači istaknuto je kako je riječ o specijaliziranoj monografiji koja obrađuje vrlo bogat segment umjetnikova rada na papiru, što uključuje tehnike akvarela, gvaša, kolaža i laviranog tuša. Knjiga prati 24 godine umjetnikova rada počevši od kolažirane fotografije koju je Trebotić potpisao s Josephom Beuysom. Ovo recentno izdanje tiskano je u nakladi Art studija Azinović a autorica monografije je likovna kritičarka i povjesničarka umjetnosti Branka Hlevnjak.

Neiscrpnost duhovnog vrela Matka Trebotića: S predstavljanja u Dioklecijanovim podrumima TOMISLAV BEKAVAC

»Zbirka akvarela koju sadrži ova knjiga potvrđuje neiscrpnost duhovnog vrela koji nadahnjuje Matka Trebotića, i to unutar iste preokupacije koja je oslikana već u stotinama, možda i tisućama autorovih oblika, pri čemu je svaki od njih jedinstven i neponovljiv«,kaže Branka Hlevnjak, ističući kako je Trebotićeva koloristička melodija neiscrpna.

Mira Jurković

LIKOVNOST – Grafike iz zbirke Muzeja moderne i suvremene umjetnosti u Rijeci

RAZNOLIKOSTI GRAFIČKE UMJETNOSTI

Predstavljeni izbor grafičkih radova omogućuje kronološko praćenje svih razvojnih mijena hrvatske umjetnosti

Leila Topić

Iako se riječki Muzej moderne i suvremene umjetnosti sustavno predstavlja javnosti izložbama iz svoje zbirke, izložba »Grafike – odabrane iz zbirke MMSU-a« jest prva kojoj je tema upravo grafička tehnika. Kustosica izložbe Daina Glavočić, izloživši radove šezdeset i tri domaća autora te djela šezdesetak stranih umjetnika, nastojala je predstavit zbirku od njezinih najstarijih radova, grafičkih listova s kraja 19. stoljeća pa sve do djela najmlađih autora, nastalih ove godine.

Takav izbor grafičke umjetnosti omogućio je riječkoj publici da kronološki prati sve razvojne mijene hrvatske umjetnosti, s naglaskom na njezina najzanimljivija ostvarenja. Tako valja istaknuti kasne, realističke radove Mencija Klementa Crnčića te radove Tomislava Krizmana u kojim se jasno uočava utjecaj bečke secesije. Moderna je zastupljena s dva vrsna rada prerano preminulog Milana Steinera te nekoliko listova Miroslava Kraljevića, a potom se kronološki nižu ostvarenja grupe Zemlja, mape Ivana Picelja, Koste Angelija Radovanija, Ivana Generalića, Alberta Kinerta, Ede Murtića, Oskara Hermana i Miljenka Stančića.

U grafičkoj zbirci MMSU-a, napominje kustosica u izložbenom katalogu, nema dobrih primjera inovativnih radova nastalih u skladu s težnjama Novih tendencija. Primjerice, pripadnici tog pokreta, Ante Kuduz i Miroslav Šutej, predstavljeni su s tek po jednom serigrafijom opartističko-geometrijskog uzorka iz sedamdesetih godina prošlog stoljeća. Jednako tako niti devedesete godine nisu dovoljno ravnomjerno zastupljene. Otkupljene su tek dvije mape Vjenceslava Richtera i Borisa Mardešića. No, posebna se pažnja posvetila otkupu radova mladih umjetnica poput Ane Kadoić, Mejre Mujšić, Maje Franković, Tanje Dabo, Ivane Franke i Mirjane Vodopije, od kojih su neke i stasale na grafičkom odjelu riječkog Filozofskog fakulteta.

Iz fundusa: Jedan od grafičkih listova Miroslava Kraljevića

Osim zbirke hrvatske grafike, izložba je predstavila i radove stranih umjetnika. Ova je zbirka relativno skromna, budući da nije nastajala sustavno i planski te je uglavnom riječ o donacijama umjetnika koji su gostovali u Rijeci prilikom međunarodnih izložaba i susreta umjetnika, odnosno o radovima umjetnika s područja bivše Jugoslavije. Izložba je, zbog prostornog ograničenja, predstavila samo trećinu grafičke zbirke Muzeja, no određeni je pokazatelj volje i želje kustosa da s novim Muzejom, koji je će se otvoriti 2008., razviju i sustavnu politiku otkupa umjetničkih djela, te tako upotpune i dalje obogaćuju, nesumnjivo značajnu grafičku zbirku.

JUBILARNI BROJ ČASOPISA »BOSNA FRANCISCANA«

ZAGREB/SARAJEVO – Objavljen je jubilarni broj časopisa »Bosna Franciscana« (20), koji je pokrenula prije dvanaest godina Franjevačka teologija iz Sarajeva u vrijeme izbjeglištva u Hrvatskoj.

Na početku rubrike »Rasprave i članci« časopis objavljuje raspravu Ivana Bubala »Zaljubljenik u metafiziku«, u povodu 200. obljetnice Kantove smrti (1724. – 1804.). Sam Kant, kako podsjeća Bubalo, u jednom je spisu zapisao kako mu je »sudbina da bude zaljubljen u metafiziku«. »Naša kultura, 200 godina nakon smrti koenigsberškoga mudraca, sve se više razumije kao postmetafizička«, ističe Bubalo.

U rubrici »Pogledi« slovenski književnik i akademik, vrstan poznavatelj i promicatelj hrvatske poezije Ciril Zlobec piše o poeziji Mile Pešorde. Po Zlobecovoj ocjeni Pešorda je sigurno jedan od »najprofiliranijih pjesničkih osobnosti suvremene hrvatske poezije svoje generacije, osjetljiv glasnik svoga doba, pjesnik moderan jezikom i odnosom spram ljudske tvari«.

»Za njegovu poeziju mogli bismo tvrditi da je upravo tamo gdje se odaziva na naše vrijeme, angažirana, ali ta angažiranost uvijek ostaje na najvišoj etičkoj razini«, ističe Zlobec, napominjući kako je Pešorda svojim »unutarnjim etičkim nabojem sav otvoren dijalogu s čitateljima«.

Zlobecov tekst »Jedinstvo u mnogoglasju. O poeziji Mile Pešorde« objavljen je kao pogovor dvojezičnoj antologiji pjesama Mile Pešorde koju je objavila koparska Založba Lipa.

U rubrici »Rasprave i članci« časopis, uz ine, objavljuje tekst Bože Lujića »Ivan Krstitelj i Isus. Doba staroga i novoga čovjeka«, Ante Popovića »Govor na Gori u suvremenom židovstvu«, Piotra Žureka »Bosanski franjevci u politici Hotela Lambert (1843.-1847.)«.

U rubrici »Pogledi« objavljen je i tekst Željka Ivankovića »Dramska fantastika Bosanske trilogije«, uz 100. obljetnicu rođenja Nikole Šopa, Abdulaha Šarčevića »Kritičko mišljenje, tumačenje nasilja u filozofiji, fra Mile Babić o nasilju idola« i td. (Hina)